

γᾶντου Δημήτρην Κῶσμα, ¹⁵/ ὁ ὁποῖος καὶ ὁ ἴδιος εὐρίσκεται (εἰς) Ρίμνικον, ξεπεύτωντας τὰ ὅσα ¹⁶/ ἔχ(ει) παρμένα, ἐροτώντας τους ὅμως ἂν τὸν ἔχουν στηχ(ει)σμένον καὶ ¹⁷/ ἀπεκρίθ(ει) ὅτι ὄχι, ἀλλ' οὔτε γρᾶμμα ἐν ἔχουν. λοιπὸν ἤμπορῃ ¹⁸/ διὰ νὰ π(ει)γαίνῃ, καὶ ἔστω. ²³/ θωμᾶς βελλερᾶς ἐπίτροπος τοῦ προεστ(οῦ), Μανικάτης Σαφράν(ος) μπρ, κυρήττης χατζή τύχ(ου) [μον.], Γεώργιος Ἰ: μάρκ(ου) μπρία, γεοργις βελλερᾶς [μον.], Ἰωάννης Ἰωάνν(ου) μάρκ(ου), καπετάνος τῆς ἐξωτέρας μπρία.

στ. 2-10 Πραγματικά περιστατικά, σύμφωνα με τα οποία ο υπάλληλος συντροφίας ζητεί από το Κριτήριο να λυθεί η σύμβαση εργασίας, την οποία είχε συνάψει με απόντα σύντροφο, και να του επιτρέψει να αναχωρήσει από την πόλη. Οι συνεταίροι που βρίσκονται στο Σιμπίου δηλώνουν ότι ο σύντροφος που συνήψε τη μίσθωση πρέπει να αποφασίσει αν θα επιτρέψει στον υπάλληλό του να φύγει από την πόλη.

στ. 11-12 Προϋποθέσεις για την λύση της συμβάσεως και την αναχώρηση του υπαλλήλου από την πόλη, χωρίς επιπτώσεις για τον εργαζόμενο: να μην υπήρχε διαχειριστική εκκρεμότητα και να μην ήταν χρεωμένος με εμπόρευμα, επομένως συνάγεται ότι ήταν «φατούρος με ρόγαν»¹.

στ. 13-18 Καταβολή των δεδουλευμένων μισθών από τον σύντροφο που προσέλαβε τον υπάλληλο, όχι από τη συντροφία, με έκπτωση των χρημάτων που είχε ήδη εισπράξει, επειδή δεν υπήρχε σύμβαση γραπτή («γρᾶμμα»)², και η πρόσληψη, κατά δήλωση των μερών, δεν είχε γίνει για λογαριασμό της συντροφίας.

1. Για τις εργασιακές σχέσεις στο δίκαιο της Κ, βλ. ΕΚΣ, σσ. 177-178. Πρβλ. και Θ. 2(1639), 22(1666) §§ 9-10, 29(1691) §4, 41<α>(1725), 44 «Παρασημείωσις ἀξιολόγου ζητήματος», 1725) (ό.π., σσ. 269, 289, 312, 345-346, 350-352).
2. Για τη μίσθωση εργασίας, βλ. ό.π., σσ. 200-201.

270

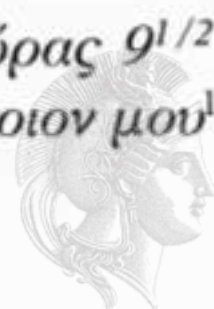
1779/X/18

978/φ 120r-v

χ. Θωμά Βελλερά

Πρακτικό. Διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων. Λειτουργία συναλλαγματικής. Συντηρητική κατάσχεση εις χείρας τρίτου. Μεσεγγύηση. Εμπορικοί οίκοι.

²⁴/ 1779 ὀκτωμβρίου 13 ἡμέρα παρασκευὴ τὸ ταχύ (εἰς) τὰς ὥρας 9^{1/2} ἦλθεν ὁ ²⁵/ κὺρ Μανικάτης Σαφράνου καὶ ἐπροτοστολοῖσεν ἐνώπιον μου¹

μέ προτεστάτζιον ὅτι ²⁶/ ἔχ(ει) νὰ λαμβάνη ἀπὸ τὸν ἄρχον κὺρ Μιχαήλ Καραϊωάννην (εἰ)ς Βενετίαν ²⁷/ διὰ κολέτα κηρί 38 ὅπου τοῦ ἔστ(ει)λεν καὶ τοῦ τὰ ἐπούλησεν μὲ τὰ μετρητὰ, καὶ ἀπερνώντας καιρός ²⁸/ ἀρκετὸς καὶ μὴν στέλνωντάςτου οὔτε γραφή οὔτε ἄσπρα ἤλθεν καὶ ἐπροτοστολοῖσεν ὡς ἄνωθεν ²⁹/ τὰ ὅσα ἔχ(ει) νὰ τοῦ δίδῃ ὁ κὺρ Θωμᾶς Βελλεράς τοῦ ἄνωθεν Καραϊωάννη καὶ τὰ ὅσα ἔχ(ει) ³⁰/ πάλιν ὁ κὺρ Ἰωάννης Μάρκου νὰ τοῦ δίδῃ[.] νὰ (εἰ)ναι ἐμποδισμ(έν)α[·] καὶ σεκβεστράδα<.> ³¹/ διὰ ὅσα ὅμως ἔχ(ει) ὁ Θωμᾶς Βελλεράς νὰ δόσῃ τοῦ ἄνωθεν Καραϊωάννη ἔχ(ει) μία πόλιτζα ³²/ ἀπὸ τὸν ἄνωθεν ἄρχων Μιχαήλ (εἰ)ς τὸν κὺρ Σταμάτην Αὐγερινὸν καὶ συντροφία (εἰ)ς Κωνσταντινού³³/πολιν μένουν νὰ εἶναι καὶ τοῦ ³⁴/ ἄρχων Μιχαήλ Καραϊωάνη, (εἰ)δὲ καὶ δὲν πληρωθῇ [:ο Μανικάτης Σαφράνου] τότες μένουν καὶ ἀπὸ ἐμ(έν)α [:τον Θωμά Βελλερά] νὰ εἶναι ἀλικοτισμ(έν)α. ³⁵/ τὴν ἴδιαν ἡμέραν 1779 ὁκτωμβρίου 18 ἡμέρα παρασκευὴ (εἰ)ς τὰς 10 ὥρας μιὰ ὥρα ³⁶/ μετὰ τὸν κὺρ Μανικάτη ἤλθεν ὁ κὺρ Χατζῆ Κωνσταντίνος Πὸπ καὶ προτοστολοῖσεν διὰ μίαν ³⁷/ πόλιτζα διὰ δύο χηλιάδες γρόσια ὅπου ἀγόρασεν ὁ κύρ Πάν(ος) Ἰωάννου καὶ Χριστοδούλου ἀπὸ ³⁸/ Βενετίαν νὰ τὰ πληρώνη πάλιν ὁ ἄνωθεν Σταμάτης Αὐγερινὸς καὶ συντροφία (εἰ)ς Κωνσταντινουπόλιν ³⁹/ ὅπου ἐάν δὲν πληρωθῇ προτεστάρη μὲ τὸν ἴδιον ἄνωθεν τρόπον<.> ἕτερον προτεστάρη [ο Χ' Κων/νος Ποπ] ἀπὸ μέρ(ος) τοῦ σινιόρ // Δημητρί(ου) Πάλκου διὰ ὅσῃν ποσώτητα μέν(ει). (εἰ)ς τὰς 11 ὥρας πάλιν ἤλθεν ὁ κὺρ ²/ Ἀθανάσης Σέληγγας προτοστολογίζ(ει) καὶ ὁ ἴδιος διὰ RF 250 νέμτζικα ὅπου ἔχ(ει) νὰ παρή ἀ³/πὸ τὸν ἄνωθεν Καραϊωάννη. Καὶ ἔστω (εἰ)ς ἔνδ(ει)ξιν.

⁴⁻⁹/ θωμᾶς βελλεράς νῦν προεστῶς mpr, γεοργις βελλεράς [μον.], Γεώργιος Ἰωάνν(ου) μάρκ(ου) mria, Ἰωάννης. τζήνγγ(ου) mρω, Κόνσταντίνος. Ἀρπασίς mpr, Ἰωάννης Ἰωάνν(ου) μάρκ(ου), καπετάνος τῆς ἐξωτέρας mpa. ¹⁰/ 1779 ὁκτωμβρίου 18 μετὰ τό μεσημέρι (εἰ)ς τὰς 4 ὥραις ἤλθεν καὶ ἐπροτο¹¹/στολόγισεν ὁμοίος, ὁ κὺρ Γιοχάνες Βαρτάν(ος) ἔχοντας νὰ πάρῃ ἀπὸ τὸν ἴδιον σινιόρ ¹²/ Μιχαήλ Καραϊωάννην διὰ τὰ 36 κολέτα κηρί ὅπου τοῦ ἔστ(ει)λεν καὶ τοῦ τὰ ἐπούλησεν (εἰ)ς τὴν ¹³/ Βενετίαν μὲ τὰ μετρητὰ κατὰ τὴν γραφὴν τοῦ ἰδίου. καὶ οὕτως ἐπροτοστολοῖσεν καὶ ἡ αφεντιάτου ¹⁴/ ὡς οἱ ἄνωθεν.

¹⁵/ θωμᾶς βελλεράς νῦν προεστῶς mpr.

Ἡ εγγραφή αὐτὴ σκιαγραφεῖ τὸν νέο τρόπο διεξαγωγῆς τῶν συναλλαγῶν τοῦ ἐμπορίου μεγάλων ἀποστάσεων, μέσω ἐμπορικῶν οἰκῶν ἐγκατεστημένων σε μεγάλα κέντρα διεθνούς ἐμπορίου, ὅπως ἡ Βενετία καὶ ἡ Κωνσταντινούπολη, που διακινούσαν ἐμπορεύματα καὶ χρήματα με ἐργαλεῖο τῆ συναλλαγματικῆς ἢ το γραμματίο εἰς διαταγήν.

στ. 24-30 Αἴτηση συντηρητικῆς κατασχέσεως χρημάτων εἰς χεῖρας τρίτων καὶ δέση τοὺς ὑπὸ μεσεγγύηση, για ἀπαίτηση τιμήματος ἀπὸ ἐμπο-

ο που πρακτόρευσε στη Βενετία την πώληση εμπορεύματος του αιτού-
τος. Οι τρίτοι είναι οφειλέτες του πράκτορα.

στ. 31-34 Ο πρώτος οφειλέτης του πράκτορα – ο Θωμάς Βελλεράς–, έχει μια συναλλαγματική του δανειστή του Καραϊωάννη, της οποίας πληρωτής είναι ο εμπορικός οίκος του Σταμάτη Αυγερινού και Σ^{ια} στην Κωνσταντινούπολη. Ο Βελλεράς καταθέτει και αυτός δήλωση συντηρη-
τικής κατασχέσεως κατά του Αυγερινού για το ποσό που θα καταβάλει
στον αιτούντα Μ. Σαφράνο, εάν ο τελευταίος δεν ικανοποιηθεί από τον
οφειλέτη του Καραϊωάννη (στ. 34).

στ. 37-38 «...πόλιτζα ... όπου ἄγορασεν ... ἀπό Βενετίαν...»: Ο Πωπ είναι είτε πληρεξούσιος εντολέας των «κύρ Πάνου καὶ Χριστοδούλου», που είχαν «ἀγοράσει» τη συναλλαγματική, είτε –το πιθανότερο–, είχε προεξοφλήσει στους τελευταίους τη συναλλαγματική (:εκχώρηση απαι-
τήσεως), για να εισπράξει ο ίδιος τις δυο χιλιάδες γρόσια στην Κωνστα-
ντινούπολη.

στ. 39 «...προτεστάρη με τὸν ἴδιον ἄνωθεν τρόπον»: Ασκεί και αυτός συντηρητική κατάσχεση στη συναλλαγματική του εμπορικού οίκου Αυ-
γερινού που έχει εις χείρας του ο Θ. Βελλαράς.

στ. 39-3, 10-14[φ 120v] Τα ασφαλιστικά μέτρα των τριών πιστωτών ασκούνται για να ικανοποιηθούν από την ίδια συναλλαγματική.

Το πρακτικό είναι ένα απτό δείγμα του μηχανισμού που χρησιμοποι-
ούσαν οιπραματευτές της Κ για να αποφύγουν τις δυσχέρειες, που θα
είχε η χρονοβόρα διεκδίκηση των απαιτήσεών τους στη Βενετία ή την
Κωνσταντινούπολη. Το 1779 είναι ήδη σε ισχύ το Προνόμιο της Μαρίας
Θηρεσίας προς την Κ (1777) που προβλέπει τη δικαιοδοσία του ειδικού
τρανσυλβανικού δικαστηρίου, στο οποίο υπάγονταν πλέον οι διαφορές
των μελών της Κ από συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν².
Για να παρακαμφθεί το ειδικό αυτό δικαστήριο, ασκείται στο Κριτήριο
αγωγή για διαφορά από αγοραπωλησία εμπορευμάτων και όχι από συ-
ναλλαγματική.

1. Η δήλωση κατατέθηκε εγκύρως στον τότε προεστό Θωμά Βελλερά. Επειδή όμως η συντηρητική κατάσχεση ασκείται και κατ'αυτού, υπογράφουν και τα άλλα μέλη του Κριτηρίου. Δεν έγινε συζήτηση ή κατ'ουσίαν κρίση, αλλά μόνον δηλώσεις για λόγους δημοσιότητας και ασφάλειας των συναλλαγών, βλ. ΕΚΣ, σσ. 187, 200 (ii), πρβλ. και σ. 128.
2. Βλ. άρθρο VI, ό.π. σσ. 397 ('*Secundo*'), 403 (2), 98-99 και πρβλ. 173, 175.